

**QUICKSCAN WET NATUURBESCHER-
MING JAVASTRAAT EN OMGEVING
TECH-1092-5, ARNHEM**

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING JAVAstraat EN OMGEVING TECH-1092-5, ARNHEM

Kenmerk: 20222001
Versie: Definitief
Datum: 14-03-2023

Auteur:
Projectleider:
Veldwerk:
Kwaliteitscontrole:
Opdrachtgever: Tsedaka Builders B.V.
Roodmus 3
3906 NW, Veenendaal
Contactpersoon:

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

© ATKB voor natuur en leefomgeving. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.
Foto's: ATKB.

ATKB ASSEN
STATIONSSTRAAT 29C
9401 KW ASSEN

ATKB MIDDELHARNIS
PRINS BERNHARDLAAN 147
3241 TA MIDDELHARNIS

ATKB WAARDENBURG
KOEWEI STRAAT 7
4181 CD WAARDENBURG

ATKB WAGENINGEN
SPORTSTRAAT 42
6707 GH WAGENINGEN

ATKB ZOETERMEER
LOUIS BRILLELAAN 100
2719 EK ZOETERMEER

KVK 27 1771 40
BTW NL 8076 36 757B01
IBAN NL53 RABO 0160177529

INHOUD

1.	Inleiding		1
1.1	Aanleiding en doel	1	
1.2	Kwaliteitstoetsing	1	
1.3	Leeswijzer	2	
2.	Plangebied en initiatief		3
2.1	Ligging en Beschrijving plangebied	3	
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	4	
3.	Juridisch kader		5
3.1	Soortenbescherming	5	
3.2	Gebiedenbescherming	6	
3.3	Planologische gebiedenbescherming	6	
3.4	Bescherming houtopstanden	6	
4.	Onderzoeksmethode		7
4.1	Bronnenonderzoek	7	
4.2	Veldonderzoek	7	
4.3	Gebiedenbescherming	7	
5.	Soortenbescherming		8
5.1	Flora	8	
5.2	Broedvogels cat. 1 t/m 4	8	
5.3	Broedvogels cat. 5	9	
5.4	Overige broedvogels	10	
5.5	Vleermuizen	11	
5.6	Grondgebonden zoogdieren	12	
5.7	Amfibieën	13	
5.8	Reptielen	13	
5.9	Vissen	13	
5.10	Vlinders, libellen en overige ongewervelden	13	
5.11	Invulling Zorgplicht	14	
6.	Gebiedenbescherming		15
6.1	Natura 2000	15	
6.2	Planologische gebiedenbescherming	16	
7.	Conclusies en aanbevelingen		17
7.1	Soortenbescherming	17	
7.2	Gebiedenbescherming	18	
8.	Literatuur		19

I. INLEIDING

I.1 AANLEIDING EN DOEL

Tsedaka Builders B.V. doet de procesbegeleiding voor de verduurzaming van 120 woningen van clusters Tech-1092, Tech-1093, Tech-1094 en Tech-1095 van Stichting Volkshuisvesting te Arnhem. De bewoners van de vier clusters/complexen zijn elk verenigd in een VVE: VVE Javastraat (vier woonblokken), VVE Solostraat (drie woonblokken), VVE Atjehstraat (drie woonblokken), VVE Sumatrastraat (drie woonblokken). In 2017 zijn door De Groene Ruimte (inmiddels opgenomen in ATKB) een quickscan en nader onderzoek uitgevoerd. In 2018 heeft een verduurzamingronde plaatsgevonden. Begin 2019 was de renovatie opgeleverd. Er zijn toen veel voorzieningen voor vleermuizen, gierzwaluw (zowel inbouwkasten als gierzwaluw dakpannen) aangebracht. Bij deze renovatie zijn de oorspronkelijke dakpannen behouden.

Nu is een nieuwe verduurzamingsronde voorzien voor daken en beglazing.

Om te bepalen of de voorgenomen plannen (mogelijk) leiden tot een overtreding van de huidige natuurwetgeving, is een quickscan Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd. De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of door uitvoering van de voorgenomen plannen mogelijk overtreding van de Wnb (soortenbescherming en bescherming Natura 2000-gebieden) of planologische gebiedenbescherming optreedt. Het doel van de quickscan is geformuleerd in enkele onderzoeksvragen.

Onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming.

- Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
- Welke voorzorgsmaatregelen en/of vervolgstappen dienen genomen te worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?

Onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming.

- Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied of binnen het NNN?
- Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?
- Is een toetsing aan de gebiedenbescherming (voortoets, passende beoordeling en/of Nee, tenzij-toets) noodzakelijk?

Kader

Er wordt tijdens de quickscan een volledige beoordeling van het plangebied als leefgebied voor beschermde soorten uitgevoerd. Een quickscan is echter geen volledig ecologisch onderzoek naar alle mogelijk voorkomende soorten, in de daarvoor geschikte perioden van het jaar. Hierdoor is een quickscan vaak niet voldoende als onderbouwing van een eventuele aanvraag voor een ontheffing op de Wet natuurbescherming. Indien uit de quickscan echter blijkt dat geen noodzaak bestaat tot nader onderzoek of een ontheffing, is een quickscan een afdoende ecologische onderbouwing voor het bevoegd gezag. Dit geldt ook als de quickscan onderdeel vormt van de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan.

De bevindingen uit de quickscan Wet natuurbescherming zijn 5 jaar geldig, tenzij het gebied in de tussentijd dermate is gewijzigd dat er ander biotoop is ontstaan.

I.2 KWALITEITSTOETSING

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKB. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van

toetsingen aan de Wnb. Daarnaast is ATKB aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); een brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. De quickscan is opgesteld conform de definitielijst van het NGB.

I.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van het plangebied weergegeven en de uit te voeren werkzaamheden zijn hier benoemd. In hoofdstuk 3 wordt het juridisch kader geschetst waaraan het onderzoek moet voldoen. In hoofdstuk 4 wordt de methode, waarop een quickscan soortenbescherming wordt uitgevoerd, beschreven. Hoofdstuk 5 gaat in op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten, hierbij worden globaal de effecten bepaald van het plan op de soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook beknopt maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt kort beargumenteerd of een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk is. In hoofdstuk 7 worden (middels beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.4) de conclusies en aanbevelingen uit voorliggend rapport op een rij gezet.

2. PLANGEBIED EN INITIATIEF

2.1 LIGGING EN BESCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied betreft een kleine woonwijk van in totaal 120 woningen in de wijk Klarendal te Arnhem Gelderland (zie Figuur 1). De 120 woningen zijn verdeeld over 17 woonblokken. De bewoners zijn verenigd in vier VVE's te weten VVE-Javastraat, VVE-Solostraat, VVE-Atjehstraat en VVE-Sumatrastraat. De woonblokken hebben elk vier woonlagen. Er zijn pannendaken aanwezig. Er zijn tuinen en plantsoenen aanwezig en deze zijn relatief klein. Voor het overige zijn er relatief veel verhardingen aanwezig in de vorm van parkeerplaatsen en trottoirs.

Figuur 1. Globale ligging plangebied. (bron: Pdokviewer)

Figuur 2. Impressies van de wijk. Zichtbaar zijn de roodbruine geveldelen die in 2018-2019 zijn aangebracht..

2.2 VOORGENOMEN ONTWIKKELING

De voorgenomen renovatiewerkzaamheden betreffen:

- Isolatie aanbrengen en dak vernieuwen;
- Op de daken zonnepanelen aanbrengen;
- Waar nodig kozijnen vervangen;
- Nieuw dubbel glas plaatsen.

De exacte werkzaamheden worden nog nader bepaald.

Ter informatie. In 2018-2019 waren de werkzaamheden als volgt:

- Vervanging van de houten betimmering door metselwerk;
- Verwijdering van de korte overstekken (pukkels);
- Na-isoleren van de spouwmuren (daar waar geen sprake was van houten betimmering).

Daar waar houten betimmering door gemetselde muren werd vervangen werd isolatie aangebracht tegen de binnenmuur. Tussen buitenmuur en isolatie ontstond wel een spouwruimte van enkele centimeters, waardoor via extra aangebrachte open stootvoegen, ook opnieuw verblijfplaatsmogelijkheden voor vleermuizen ontstonden. Destijds zijn inbouwkasten voor vleermuizen en gierzwaluwen aangebracht en zijn gierzwaluwdakpannen aangebracht. Om huismussen blijvend toegang te bieden tot ruimte onder de pannen is het aanbrengen van vogelschroot achterwege gelaten. Deze maatregelen worden in hoofdstuk 5 nader omschreven.

3. JURIDISCH KADER

3.1 SOORTENBESCHERMING

Algemeen

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse inheemse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wnb niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden¹.

Vrijstelling binnen provincie Gelderland

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Gelderland worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, bastaardkikker, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, en woelrat (bron: Wijziging Omgevingsverordening Gelderland vanwege vaststelling Natuurparagraaf, d.d. 01 maart 2019).

Vorzorgsmaatregelen en zorgplicht

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is soms te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

Tevens geldt te allen tijde de zorgplicht. Bij het planvoornemen dient men rekening te houden met de (potentieel) aanwezige beschermde soorten. Daarnaast dient men (in het kader van de zorgplicht) tevens rekening te houden met de (van bescherming vrijgestelde soorten (en overige in het wild levende flora en fauna. Dit houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs alles in het werk stelt om schade aan in het wild levende flora en fauna te voorkomen.

Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

¹ In artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming wordt meerdere malen gesproken over het verbod tot **opzettelijke** handelingen (o.a. opzettelijke doding, verstoring en vernieling). Binnen de Wet natuurbescherming omvat de term 'opzettelijk' tevens voorwaardelijk opzet, waardoor (evenals onder de voormalige Flora- en faunawet) een groot aantal handelingen onder de verbodsbepalingen vallen. In verband met de leesbaarheid wordt de term 'opzettelijk' in voorliggende rapportage niet meer aangehaald. Uiteraard wordt dit (in de situaties waarvoor dit van toepassing is) wel bedoeld.

Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij de desbetreffende provincie (in deze de provincie Gelderland, de uitvoerende instantie is Omgevingsdienst regio Arnhem). De provincie (het bevoegd gezag) toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Voldoet het planvoornemen aan één van de in de wet genoemde belangen?
- Is een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

3.2 GEBIEDENBESCHERMING

Via de Wnb is tevens de bescherming van Natura 2000-gebieden vastgelegd. De Wnb stelt dat het verboden is om zonder vergunning van Gedeputeerde Staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Voor projecten die een significant negatief effect kunnen hebben op de doelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd en is een vergunningaanvraag noodzakelijk. Naast plannen in of nabij Natura 2000-gebieden, kunnen ook plannen op grotere afstand van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten op kwalificerende habitats en/of soorten tot gevolg hebben:

- Plannen kunnen (ook op relatief grote afstand van Natura 2000-gebieden) nadelige effecten hebben door toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats binnen Natura 2000-gebieden. Een toename van meer dan 0,00 mol N/ha/jr vraagt om een nadere ecologische beoordeling van de gevolgen.
- Plannen kunnen een negatief effect hebben op (leefgebied van) kwalificerende soorten buiten een Natura 2000-gebied, waardoor nadelige effecten optreden op de doelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Dit kan het geval zijn wanneer het foerageergebied van een kwalificerende soort van een Natura 2000-gebied binnen het plangebied ligt. Effecten op het foerageergebied kunnen leiden tot afname van aantallen binnen het Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld bij bruine kiekendief, kleine zwanen, ganzen).

3.3 PLANOLOGISCHE GEBIEDENBESCHERMING

Binnen het Natuurnetwerk Nederland (GNN, voorheen was dit de EHS) geldt het 'Nee, tenzij'-beschermingsregime. Significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN (per saldo) is niet toegestaan, tenzij sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn. De wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN zijn onder andere bodemkenmerken, landschappelijke waarden en natuurwaarden. Eventuele schade moet worden gemitigeerd, of (indien mitigatie niet mogelijk is) worden gecompenseerd.

Naast het GNN zijn in sommige provincies tevens weidevogelgebieden, gebieden met strategische reserveringen voor natuur, groene ontwikkelingszones e.d. aangewezen. Binnen dergelijke gebieden geldt doorgaans (evenals het geval is voor het NNN) het Nee, tenzij-regime. Voor de groene ontwikkelingszone geldt een compensatie en versterkingsplicht in plaats van het Nee, tenzij-regime

3.4 BESCHERMING HOUTOPSTANDEN

Volgens artikel 4.2 Wnb is het verboden een houtopstand buiten de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te vellen zonder melding bij het bevoegd gezag. Bovendien geldt een herplantplicht. Een houtopstand beslaat 10

are of meer of is een rijbeplanting van meer dan 20 bomen en moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Voor een aantal gevallen geldt een uitzondering:

Binnen het huidige project worden geen bomen gekapt of houtopstanden geroid. Voor dit project is toetsing aan het onderdeel niet van toepassing.

4. ONDERZOEKSMETHODE

Een quickscan Wet natuurbescherming (onderdeel soortenbescherming) is een eenmalige beoordeling van het plangebied, waarin globaal wordt gekeken naar aanwezige en te verwachten (beschermde) soorten. Hiertoe worden een literatuur- en veldonderzoek uitgevoerd.

4.1 BRONNENONDERZOEK

Het bronnenonderzoek heeft tot doel een beeld te krijgen van (eventueel) aanwezige Wnb-beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF); dit is de meest complete databank in Nederland met verspreidingsinformatie van flora en fauna. Ten aanzien van flora is een zoekgebied van circa 1 kilometer rondom het plangebied gehanteerd. Voor fauna is een zoekgebied van circa 800 meter rondom het plangebied gehanteerd. De NDFF is geraadpleegd op 13-03-23. Hierbij zijn waarnemingen tot 10 jaar terug ingezien.

Naast het NDFF is gebruikt gemaakt van de gegevens van nader onderzoek uit 2017 van hetzelfde plangebied en een aanpalend plangebied in 2019 (De Groene Ruimte, 2017 en 2019). Deze zijn verjaard, maar leverden nuttige informatie voor het afbakenen van het nader onderzoek dat volgt.

4.2 VELDONDERZOEK

Het veldonderzoek heeft tot doel te bepalen of de beschermde soorten die in de omgeving van het plangebied (kunnen) voorkomen (deze volgen uit het literatuuronderzoek) tevens in het plangebied (kunnen) voorkomen.

Op 17 januari 2023 is het veldbezoek uitgevoerd; hierbij was sprake van helder weer met zon, weinig wind en 3 °C. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als groeiplaats/verblijfplaats voor (in de omgeving aanwezige) beschermde soorten. Tevens is tijdens het veldbezoek gelet op de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen hiervan (zoals uitwerpselen, pootafdrukken, vraatsporen en aanwezige (oude) nesten / verblijfplaatsen).

4.3 GEBIEDENBESCHERMING

In de quickscan is een beknopte beoordeling opgenomen ten aanzien van gebiedenbescherming. Hierbij wordt getoetst hoe de invloedssfeer van het planvoornemen ten opzichte van deze gebieden gelegen is. Hierbij wordt bepaald of er eventuele negatieve effecten van het planvoornemen op Natura 2000 of planologisch beschermde gebieden zijn te verwachten. Daarbij wordt aangegeven of een aanvullende effectanalyse (zoals een voortoets, nee, tenzij-toets of AERIUS-berekening) benodigd is.

5. SOORTENBESCHERMING

De onderstaande effectenanalyse richt zich op de aanwezigheid van beschermde soorten en op de overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de beschermde soorten (Wnb-artikelen, 3.1, 3.5 en 3.10) die mogelijk hun leefgebied hebben binnen het plangebied. Daarnaast worden benodigde vervolgstappen benoemd om negatieve effecten te voorkomen. Ten slotte wordt de algemeen geldende zorgplicht behandeld, welke geldt voor alle in het wild levende planten en dieren (Wnb-artikel 1.11) die mogelijk binnen het plangebied voorkomen.

5.1 FLORA

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde soorten verwacht worden met uitzondering van Dreps. Dreps is op meer dan 200m afstand in 2017 in de Agnietenstraat aangetroffen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat er geen beschermde soorten of Rode Lijst-soorten zijn aangetroffen. De enige flora staat in tuinen en is derhalve meestal gecultiveerd. Beschermde of bijzondere muurflora werd niet aangetroffen.

Dreps is niet aangetroffen maar is ook niet volledig uit te sluiten in het plangebied. Eventueel aanwezige Dreps wordt echter niet aangetast door de renovatie.

5.2 BROEDVOGELS CAT. I T/M 4

Categorie 1-4 broedvogels betreffen broedvogels waarvan de nesten aangewezen zijn als jaarrond beschermde nesten.

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen: gierzwaluw, huismus, slechtvalk, sperwer, ransuil, buizerd en grote gele kwikstaart.

Bij het nader onderzoek van De Groene Ruimte in 2017 zijn 26 tot 33 actieve huismusnesten aangetroffen. Bij VVE Solostraat zijn geen nesten aangetroffen, maar waren er wel sporen aanwezig van vroegere nesten. Bij VVE Javastraat waren geen actieve huismusnesten aanwezig. Bij VVE Sumatrastraat zijn 12 – 15 actieve nestplaatsen van huismus aangetroffen. Bij VVE Atjehstraat zijn 14 – 18 nestplaatsen van huismus aangetroffen. Destijds zou circa driekwart van de huismusnesten behouden blijven en een kwart worden verstoord. Tijdens de renovatie werd nergens vogelschroot aangebracht zodat de huismussen na de renovatie weer onder de dakpannen terecht konden.

Bij het nader onderzoek uit 2017 zijn 16 zekere en 5 waarschijnlijke nestplaatsen van gierzwaluw aangetroffen verdeeld over de vier VVE's:

VVE Javastraat: 4 nestplaatsen

VVE Solostraat: 5 nestplaatsen

VVE Atjehstraat: 6 nestplaatsen

VVE Sumatrastraat: 6 nestplaatsen.

Er zijn in 2018-2019 24 inbouwkasten en 35 gierzwaluwdakpannen met nestbak geplaatst voor gierzwaluw. Bij latere bezoeken in 2019 en 2020 bleek dat de plaatselijke groep gierzwaluwen nog steeds actief was in de wijk en dat ze in elk geval de inbouwkasten als nestplaats gebruikten.

Uit het veldonderzoek blijkt dat in de woningen nog steeds huismussen aanwezig zijn en dat ze op de plekken aanwezig waren die ook in 2017 het leefgebied van huismus waren. Recent zijn dus ook nog gierzwaluwen gezien in de wijk en het is zeker dat deze er nog nestelen.

Hoewel in de wijk ransuil en roofvogelsoorten zijn waargenomen zijn er geen geschikte nestelplaatsen voorhanden in deze wijk voor deze soorten. Nestplaatsen van deze soorten worden in het plangebied en omgeving dan ook uitgesloten. Uit het NDFF blijkt dat op circa 250m ten zuidoosten van het plangebied de slechtvalk een waarschijnlijke nestplek heeft op een hoog gebouw.

EFFECTEN

Zowel huismusnestplaatsen als gierzwaluwnestplaatsen kunnen door de werkzaamheden in gevaar komen.

VERVOLGSTAPPEN

Naderonderzoek naar actieve nestplaatsen van huismus en gierzwaluw is noodzakelijk.

Figuur 3. Gierzwaluwdakpannen die in 2018-2019 zijn aangebracht. In 2023 zal worden gecontroleerd of deze ook, net als de inbouwkasten, door gierzwaluwen in gebruik zijn.

5.3 BROEDVOGELS CAT. 5

Categorie 5-broedvogels betreffen broedvogels die in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van EZ wel een inventarisatie verlangt. Deze soorten zijn enkel jaarrond beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen, oftewel als verwacht wordt dat uitvoering van de plannen grote nadelige effecten zouden kunnen hebben op de lokale populatie van een soort.

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende categorie 5-broedvogels voor (kunnen) komen: blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomklever, ekster, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Uit het veldonderzoek blijkt dat in het plangebied koolmees en pimpelmees zijn waargenomen. Voor koolmees en pimpelmees zijn er nestgelegenheden in de vorm van nestkasten aanwezig. Overige soorten als ekster, spreeuw, zwarte kraai, boomkruiper kunnen eveneens nesten hebben in het plangebied.

Bij oude panden aan de Rosendaalsestraat (189) op korte afstand van het plangebied bleek in 2020 dat boerenzwaluwen actief waren in het broedseizoen. Dat is opmerkelijk in een dergelijke stedelijke omgeving.

EFFECTEN

Het plangebied is voor de (mogelijk) aanwezige categorie 5-vogels niet van ecologisch hoog belang, omdat het hooguit om enkele broedparen gaat. Bovendien zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestlocaties te vinden in tuinen en bos in omgeving. De te verwachten soorten zijn daarnaast algemeen in Nederland. Als gevolg hiervan zijn de nesten van categorie 5-broedvogels binnen het plangebied niet jaarrond beschermd. Wel zijn nesten van deze broedvogels (net als het geval is voor algemene broedvogels) beschermd tijdens het broedseizoen. De mogelijke effecten en benodigde maatregelen ten aanzien van categorie 5-broedvogels worden derhalve (tezamen met de algemene broedvogels) besproken in paragraaf 5.4.

5.4 OVERIGE BROEDVOGELS

Overige soorten broedvogels die niet beschermd worden onder soorten in de categorie 1-5.

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse algemene broedvogels voor (kunnen) komen, waaronder: kauw, merel en houtduif.

Uit het veldonderzoek blijkt dat er nestgelegenheden aanwezig is in de vorm van struiken tegen of nabij gevels. Hoewel kauwen zijn waargenomen ontbreken de typische nestplekken zoals schoorstenen voor deze soort in het plangebied. Het is dan ook niet waarschijnlijk dat kauwen nestelen in het plangebied. Wel kunnen merel, houtduif, turkse tortelduif, heggenmus, winterkoning, roodborst en gaai nestelen in het plangebied.

EFFECTEN

Zonder voldoende voorzorg kunnen nesten van bovengenoemde soorten worden verstoord en/of vernield, verstoring of vernieling van nesten vormt overtreding van de Wnb Art. 3.1 lid 2.

De verstoring van individuen die als gevolg van de werkzaamheden kan optreden, is niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Dit aangezien de te verwachten soorten algemeen in Nederland voorkomen en de verstoring slechts van tijdelijke aard is.

VERVOLGSTAPPEN

Middels onderstaande voorzorgsmaatregelen kan overtreding van de Wnb (als gevolg van vernieling van vogel-nesten) worden voorkomen en kunnen de werkzaamheden doorgang vinden:

- Werkzaamheden buiten het globale broedseizoen (15 februari t/m 15 augustus) uitvoeren. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode 15 februari t/m 15 augustus. Het is mede afhankelijk van weersomstandigheden of ook buiten deze periode wordt gebroed door vogels. Hierom dient men bij werkzaamheden in de periode van 15 februari t/m 15 augustus voorafgaande aan het werk contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen.
- Indien de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden:
 - o voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het reguliere broedseizoen (15 februari t/m 15 augustus) mits hierbij geen andere beschermde soorten verstoord worden eventueel gevelgroen dat de renovatie in de weg staat rooien. In de periode 15 november tot 15 februari kan dit zonder broedgevallencheck.
 - o als het gevelgroen niet kan worden gerooid buiten het broedseizoen en in de winter: voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitvoeren. Broedgevallen worden tijdens deze controle gemarkeerd en tijdens de werkzaamheden ontzien. Het kan noodzakelijk zijn om gedurende de werkzaamheden periodiek controles uit te voeren op broedgevallen van vogels in plaats van een éénmalige controle. Dit is vooral van toepassing als langdurig werkzaamheden in het reguliere broedseizoen worden uitgevoerd. *Dit kan alleen toegepast worden in kleine groenzones, zoals lage struiken en hagen en open gebieden.*

Aangezien geen sprake is van een verstoring met een wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van individuen van vogels is geen sprake van overtreding van artikel 3.1 lid 4 en 5 uit de Wnb en kunnen de werkzaamheden zonder voorzorgsmaatregelen ten aanzien van dit punt worden uitgevoerd.

5.5 VLEERMUIZEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek (NDFF en De Groene Ruimte BV, 2017 en 2019) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende vleermuizen voor (kunnen) komen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, meervleermuis, watervleermuis, tweekleurige vleermuis. Een aantal andere soorten die uit het bronnenonderzoek naar voren komen kunnen op voorhand worden uitgesloten omdat deze alleen overwinterend in bijvoorbeeld kelders voorkomen.

Bij het onderzoek uit 2017 zijn circa 8 vaste verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het plangebied aangetroffen. Bovendien was er een vliegrouwe over het plangebied aanwezig die werd gebruikt door gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Van de laatste twee soorten zijn destijds geen verblijfplaatsen aangetroffen. Tijdens de renovatie van 2018- 2019 zijn 18 inbouwkasten voor vleermuizen geplaatst omdat een deel van de verblijfplaatsen is verdwenen. Daarnaast zijn open stootvoegen gerealiseerd in de gevels waar nieuw metselwerk was aangebracht. Bovendien zijn een aantal hout-en-beton kasten (type Beaumaris Maxi) als tijdelijke kasten geplaatst waarvan er een aantal zijn blijven hangen. Het is niet bekend of de voorzieningen gebruikt zijn door vleermuizen.

In 2021 is door ATKB onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd in de omgeving van de Neerlandstuinstraat ten westen van het plangebied. Daar bleek een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis van 121 dieren aanwezig te zijn die daar verschillende verblijfplaatsen had. Ook daar zijn meerdere kleinere verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aangetroffen en een verblijfplaats van ruige dwergvleermuis. Hoewel laatvliegers daar zijn waargenomen zijn er geen verblijfplaatsen vastgesteld. Bij deze onderzoeken werden ook rosse vleermuizen

waargenomen maar deze hadden geen binding met het plangebied. Bij geen van deze onderzoeken is de gewone grootoorvleermuis waargenomen.

Uit het veldonderzoek blijkt dus dat de woningen verblijfplaatsen kunnen bevatten van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger. Deze soorten kunnen nissen gebruiken boven op muren, de spouwruimte van de nieuw gemetselde gevels of de inbouwvoorzieningen en vleermuiskasten gebruiken. Het betreft dan de volgende soorten verblijfplaatsen zomerverblijfplaats, paarverblijfplaats, kraamkolonie verblijfplaats en winterverblijfplaats. In 2017 zijn geen aanwijzingen in het plangebied of omgeving gevonden voor een massawinterverblijfplaats van gewone dwergvleermuis en die wordt daarom uitgesloten en er zal niet speciaal naar worden gezocht tijdens het nader onderzoek in 2023.

EFFECTEN

Verblijfplaatsen

Door de voorgenomen renovatie van het gebouw zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger niet uitgesloten. In nissen op muren en aangebrachte vleermuiskasten (inbouw of aan de muur) kunnen vleermuizen verblijfplaatsen hebben. Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden treedt er mogelijk verstoring van vleermuizen en vernietiging van verblijfplaatsen op.

VERVOLGSTAPPEN

Om te bepalen of er verblijfplaatsen aanwezig zijn is nader onderzoek noodzakelijk. Dit moet worden uitgevoerd in de periode van mei tot oktober, conform het Vleermuisprotocol 2021. Indien aanwezigheid dan wordt aangetoond dient er een ontheffing te worden aangevraagd en een werkprotocol te worden opgesteld.

5.6 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde grondgebonden zoogdieren voor (kunnen) komen: steenmarter, eekhoorn. Bever en boomarter worden op grotere afstand van het plangebied aangetroffen.

Er zijn geen waarneming van steenmarter en eekhoorn in het NDFF voor het plangebied of de directe omgeving gemeld, maar verspreid in Arnhem Noord zijn waarnemingen niet ongewoon.

Uit het veldonderzoek blijkt dat steenmarter geen verblijfplaatsen in de woningen kan hebben, omdat er geen geschikte openingen zijn waardoor de dieren de woningen in kunnen. Er zijn geen sporen waargenomen van steenmarter. Vaste verblijfplaatsen worden daarom in het plangebied uitgesloten. Het plangebied wordt naar verwachting wel als foerageergebied gebruikt door steenmarter.

In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor eekhoorn aanwezig, indien zich onverhoopt in het plangebied een eekhoorn zou ophouden dan gaat het om een zwervend exemplaar.

Vaste verblijfplaatsen van bever en boomarter worden door het ontbreken van geschikt biotoop in het plangebied uitgesloten.

Naast deze beschermde soorten kunnen ook enkele vrijgestelde soorten worden verwacht zoals egel, bosmuis en huisspitsmuis.

5.7 AMFIBIEËN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieën voor (kunnen) komen: alpenwatersalamander en boomkikker.

Van beide soorten is een waarneming in de wijde omgeving rond het plangebied.

Beide soorten hebben geen natuurlijke verspreiding in arnhem stad en worden daarom gezien als uitgezette of ontsnapte exemplaren.

5.8 REPTIELEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde reptielen voor (kunnen) komen: geen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat reptielen op voorhand kunnen worden uitgesloten. Deze komen niet voor ver in de bebouwde kom van Arnhem.

5.9 VISSSEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissen voor (kunnen) komen.

Uit het veldonderzoek blijkt dat er geen open water aanwezig is waardoor vissen kunnen worden uitgesloten.

5.10 VLINDERS, LIBELLEN EN OVERIGE ONGEWERVELDEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde ongewervelden voor (kunnen) komen: sleedoornpage en teunisbloempijlstaart.

De waarneming van sleedoornpage komen van een locatie langs het spoor ten zuidoosten van het plangebied.

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied ongeschikt is voor beschermde ongewervelde. Voor de sleedoornpage ontbreekt de waardplant de sleedoorn.

EFFECTEN

In het plangebied kunnen teunisbloemen voorkomen in de aanwezige plantenbakken op tussen de straattegels. Van een grote hoeveelheid teunisbloemen is zeker geen sprake. De teunisbloempijlstaart is dus niet volledig op voorhand uit te sluiten maar aanwezigheid is onwaarschijnlijk. Aangezien de renovatie niet de plantsoenen betreft is er ook geen gevaar dat een eventueel aanwezige vlinder of rups wordt verwijderd of gedood.

5.11 INVULLING ZORGPLICHT

Bij het planvoornemen dient men rekening te houden met de (potentieel) aanwezige beschermde soorten (tabel 1). Daarnaast dient men (in het kader van de zorgplicht) tevens rekening te houden met de (binnen de provincie Gelderland) van bescherming vrijgestelde soorten (o.a. egel en gewone pad) en overige in het wild levende flora en fauna.

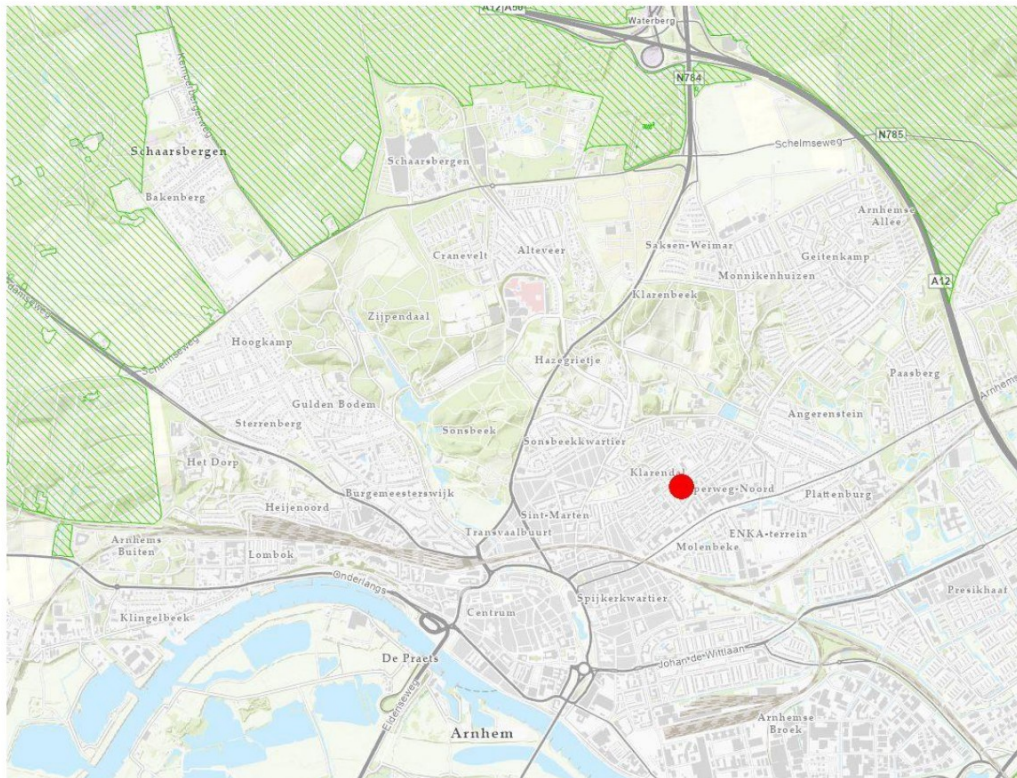
Om een zorgvuldige omgang met alle in het wild levende soorten (zorgplicht) te garanderen, zijn de volgende maatregelen geformuleerd:

- Enkel bij daglicht werken om verstoring van nacht-actieve soorten (zoals vleermuizen) te voorkomen.
- Dichte struiken ontzien of handmatig amoveren in dien deze de renovatie in de weg staan. Hierbij is kans op verblijfplaatsen van egels. Bij het aantreffen van egels altijd de ecooloog bellen.

6. GEBIEDENBESCHERMING

6.1 NATURA 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied (zie figuur 4), waardoor bij voorbaat kan worden uitgesloten dat sprake is van een direct negatief effect op beschermde natuurgebieden. Aangezien de voorgenomen ontwikkeling daarnaast kleinschalig is en op enige afstand (circa 2230 meter, zie figuur 3) van beschermde natuurgebieden plaatsvindt worden tevens geen negatieve effecten als gevolg van externe werking (middels visuele verstoring en verstoring door productie van geluid, trilling en licht) verwacht.

Figuur 4. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Bron: provincie Gelderland

De kans op een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol/ha/j in Natura 2000-gebieden wordt zeer klein geacht. Dit gezien de kleinschaligheid van de ontwikkeling, korte duur van de werkzaamheden, het ontbreken van een uitstoot in de gebruiksfase. Wij adviseren u zekerheidshalve wel een stikstofberekening uit te laten voeren. Het oordeel van het al dan niet noodzakelijk zijn van een stikstofberekening ligt echter bij de provincie Gelderland.

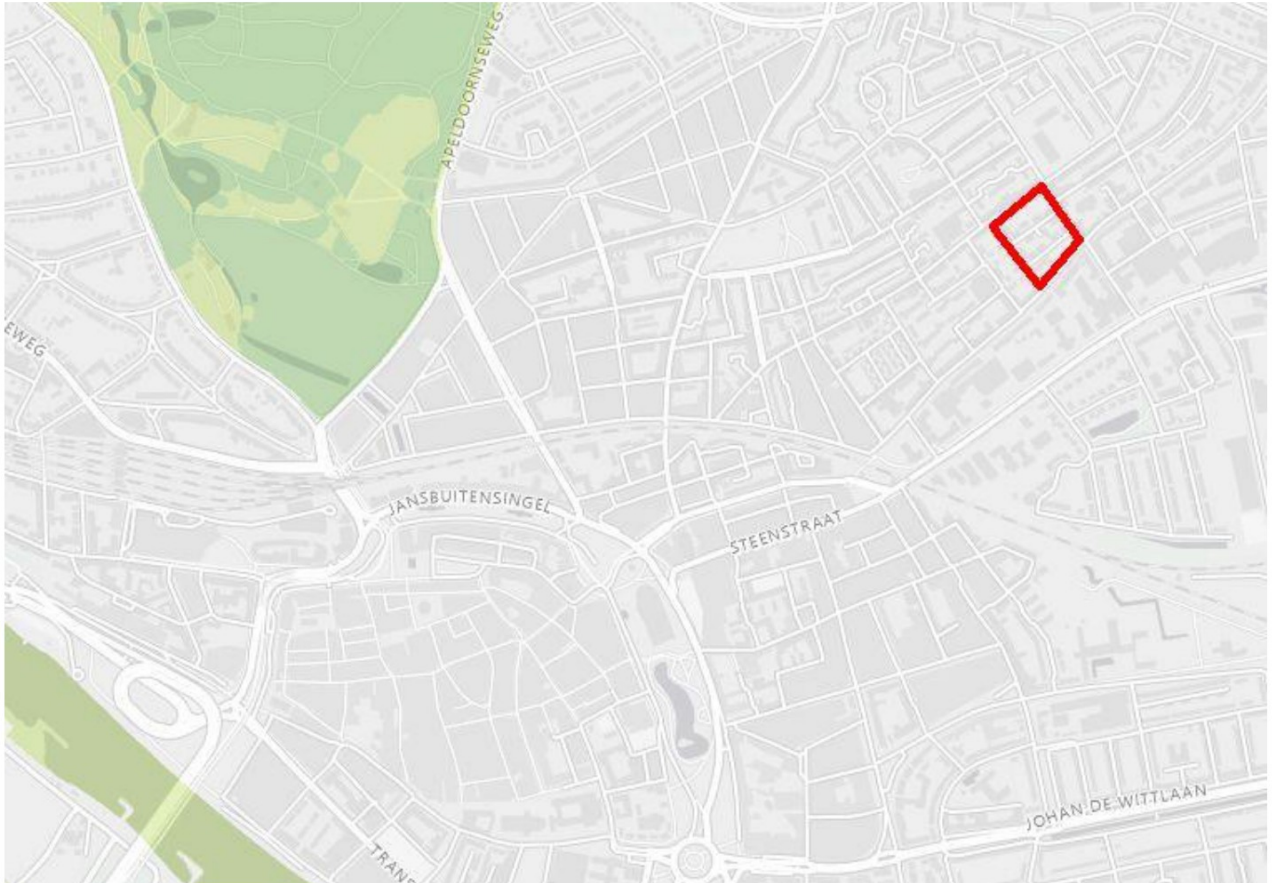
Middels een stikstofberekening dient onderzocht te worden of sprake is van een toename in de stikstofdepositie (> 0,00 mol N/ha/j). In de stikstofberekening kan eventueel rekening worden gehouden met interne of externe saldering. Wanneer het project per saldo een depositie boven de 0,00 mol/ha/j tot gevolg heeft, dient een nadere ecologische beoordeling van de gevolgen voor stikstofgevoelige natuur te worden uitgevoerd. Hierin worden de ecologische gevolgen uitgebreid onderzocht en gewogen tegen de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-waarden waarop de stikstofdepositie plaatsvindt.

Op basis van bovenstaande is een Natura 2000-voortoets niet van toepassing. Er dient wel een stikstofberekening (bijvoorbeeld middels gebruik van AERIUS) te worden uitgevoerd.

6.2 PLANOLOGISCHE GEBIEDENBESCHERMING

Het plangebied ligt niet in het Gelders Natuur Netwerk (GNN) (zie figuur 5) en valt ook niet onder gebieden die zijn aangewezen als belangrijk weidevogelgebied. Direct negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

Op basis van bovenstaande is toetsing aan de planologische gebiedenbescherming van het GNN en/of weidevogelgebieden niet van toepassing.

Figuur 5. Ligging plangebied ten opzichte van het GNN (donkergroen) en groene ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: Geconsolideerde omgevingsveroderning Gelderland (februari 2023)

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

7.1 SOORTENBESCHERMING

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming worden beantwoord:

Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
Huismus, gierzwaluw, gewone-, ruige-, kleine dwergvleermuis en laatvlieger.

Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
Mogelijk worden verblijfplaatsen van de genoemde soorten vernietigd of verstoord.

Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?
Middels een gericht onderzoek naar huismus, gierzwaluw en vleermuizen moet bepaald worden of er actieve nestplaatsen van huismus en gierzwaluw in het plangebied zijn en of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het plangebied die door de werkzaamheden worden verstoord/vernietigd. Bij huismus worden ook belangrijke kwetterplekken genoteerd.

Welke voorzorgsmaatregelen en/of vervolgstappen dienen genomen te worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?

In onderstaande tabel zijn de benodigde voorzorgsmaatregelen opgenomen. Voor de volledigheid is aan deze tabel tevens de eventuele noodzaak van aanvullend ecologisch onderzoek opgenomen.

Tabel 1 Overzicht benodigde voorzorgsmaatregelen en vervolgstappen.

(Mogelijk) aanwezige soort(groep)en	Benodigde voorzorgsmaatregelen t.a.v. soorten met aanvullend beschermingsregime (art. 3.1, 3.5 en 3.10)
Broedvogels	<ul style="list-style-type: none"> - Nader onderzoek wordt uitgevoerd naar actieve nestplaatsen huismus en gierzwaluw. Voor huismus worden ook kwetterplekken geïnventariseerd. - als beplanting die de renovatie in de weg staat niet kan worden gerooid in de periode 15 november – 15 februari: voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitvoeren. Broedgevallen worden tijdens deze controle gemarkeerd en tijdens de werkzaamheden ontzien. - Het kan noodzakelijk zijn om gedurende de werkzaamheden periodiek controles uit te voeren op broedgevallen van vogels in plaats van een éénmalige controle. Dit is vooral van toepassing als langdurig werkzaamheden in het reguliere broedseizoen worden uitgevoerd.
Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> - Nader onderzoek uitvoeren naar vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied.
Aanvullende voorzorgsmaatregelen (t.a.v. zorgplicht en pioniersoorten)	
<ul style="list-style-type: none"> - Enkel bij daglicht werken om verstoring van nacht-actieve soorten (zoals vleermuizen) te voorkomen. 	

7.2 GEBIEDENBESCHERMING

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming worden beantwoord:

Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied, binnen het NNN of binnen een belangrijk weidevogelgebied?

Nee, het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000, GNN of beschermd weidevogelgebied.

Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?

Nee, negatieve effecten door N-depositie is niet op voorhand uit te sluiten. Een Aerius- berekening naar stikstof uitstoot van de werkzaamheden is daarom noodzakelijk.

Is een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk?

Alleen indien de AERIUS daar aanleiding toe geeft.

8. LITERATUUR

De Groene Ruimte BV, 2017. Quicksan en nader onderzoek vier VVE's Javastraat en omgeving, Arnhem. - Onderzoeksrapport De Groene Ruimte, projectnummer 17786.

De Groene Ruimte BV, 2019. Nader onderzoek beschermde soorten Neerlandstuinstraat Tech 1089, Arnhem. Projectnummer 19041.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021.

ATKB

voor natuur
en leefomgeving